

ความตระหนักของคนวัยทำงานต่อการวางแผนทางการเงินเพื่อวัยเกษียณ

The Awareness of Financial Retirement Planning for Working People in Thailand

พัชรนันท์ คงมัน

charanan.k@gmail.com

ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารธุรกิจ

สำนักวิชาวิชาการจัดการ มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง

ดร. ปิยธิดา เพียรลูประสิทธิ์

piyatida@mfu.ac.th

สำนักวิชาวิชาการจัดการ มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง

บทคัดย่อ

การศึกษาความตระหนักของคนวัยทำงานต่อการวางแผนทางการเงินเพื่อวัยเกษียณ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความตระหนัก และระดับความคิดเห็นของคนวัยทำงานต่อการวางแผนทางการเงินเพื่อวัยเกษียณ แนวทางการวางแผนทางการเงินเพื่อวัยเกษียณ และพฤติกรรมการออมและการลงทุนของคนวัยทำงานที่มีอายุตั้งแต่ 21 ปีขึ้นไปที่สะดวกและให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม จากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คน โดยใช้แบบสอบถามออนไลน์เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณ และนำมาวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการหาค่าทางสถิติ

ผลจากการศึกษาพบว่า คนวัยทำงานมีความตระหนักต่อการวางแผนทางการเงินเพื่อวัยเกษียณในระดับที่มากที่สุด จากการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยรวมมีค่าเท่ากับ 4.75 และเมื่อพิจารณาในแต่ละข้อคำถามพบว่า การวางแผนการเงินที่ดีควรวางแผนการใช้จ่ายให้เหมาะสม และจัดสรรรายได้ให้เพียงพอต่อการออมเงินตามเป้าหมาย มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดเท่ากับ 4.68 จัดอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนระดับความคิดเห็นของคนวัยทำงานต่อการวางแผนทางการเงินเพื่อวัยเกษียณ พบว่า การรับรู้สถานะทางการเงินของตนเองมีผลต่อการตัดสินใจวางแผนทางการเงินเพื่อวัยเกษียณ ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.34 อยู่ในระดับที่มาก และพฤติกรรมการออมและการลงทุนของคนวัยทำงานพบว่า ส่วนใหญ่มีการออมเงินและการลงทุน คิดเป็นร้อยละ 85 ของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด โดยสัดส่วนเงินออมในแต่ละเดือน เก็บออมประมาณ 1 – 10 % ของรายได้ ในระยะเวลา 6 ปีขึ้นไป ส่วนมากเก็บออมในรูปแบบการออมในบัญชีเงินฝาก ซึ่งวัตถุประสงค์ที่สำคัญคือ เพื่อเก็บไว้ใช้จ่ายยามฉุกเฉิน และรองลงมาคือเพื่อเก็บไว้ใช้ในยามเกษียณ คิดเป็นร้อยละ 24.63

ดังนั้นการวางแผนทางการเงินเพื่อวัยเกษียณ เป็นสิ่งที่คนวัยทำงานทั่วไปตระหนักถึงและเห็นความสำคัญของการออม แสดงให้เห็นว่าผู้ที่มีการออมเงินหรือการลงทุนนั้น มีความตระหนักถึงการดำเนินชีวิตในอนาคตตลอดจนถึงในวัยเกษียณอายุ

คำสำคัญ: ความตระหนัก/วัยเกษียณ/การวางแผนทางการเงิน

Abstract

The independent study is titled “The Awareness of financial retirement planning for working people in Thailand”. This study aims to find the awareness of working age group on the financial retirement plan, the factors that influence decision of the working-age population on their financial retirement plan, how they plan for financial retirement and their saving and investment behavior. The target group is all the working people age more than 21 years that who are willing to participate in the answering questionnaire. The sample size is 400 people answer on online questionnaire which will be used for quantitative analysis and analyze by using statistical analysis.

The result of this study shows that the working age group has very high awareness on the financial retirement plan. The result shows the mean value of 4.75. According to the questionnaire result, the factors that help in financial retirement plan are: having good plan on expense and allocate appropriate amount of money for retirement, which contribute 4.68 for the mean value. The factor that had highest influence on the financial retirement plan is to recognize the personal finance which impact the decision of the investment, this factor scores 4.34 of the mean. The investment behavior of the working people shows that 85% of them have invest in financial product which account 1-10% of their monthly income. The average time of their investment that they already invest is around 6 years. Most of the investment is in the saving account which intend to use for emergency expense and retirement expense. This contribute around 24.63% of all the working people who have investment in the financial product.

In conclusion, the working age group in this study have awareness and notice the importance of financial retirement plan. This group have save and invest their money for their future until they are retired.

Keywords: Awareness/Retirement/Financial Planning

บทนำ

จากการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางสังคมส่งผลต่อการใช้ชีวิตในปัจจุบันของผู้คนเป็นอย่างมาก โดยการเปลี่ยนแปลงเกิดจากอัตราการเกิดการตายของประชากรโลก มีแนวโน้มของจำนวนวัยเด็กลดลง ในขณะที่ประชากรสูงอายุมิแนวโน้มที่จะเพิ่มสูงขึ้น ทำให้โครงสร้างของประชากรเปลี่ยนแปลงไปสู่สังคมผู้สูงอายุ (Aging Society) แม้แต่ในกระทั่งประเทศไทย การเปลี่ยนแปลงของจำนวนประชากรไทยลดลง แต่อัตราประชากรวัยสูงอายุมิเพิ่มขึ้น อีกทั้งการเพิ่มขึ้นของอายุขัยเฉลี่ย อันเนื่องมาจากความตระหนักต่อการใส่ใจดูแลสุขภาพ และการพัฒนาเทคโนโลยีทางการแพทย์ที่ล้ำสมัย ทำให้คนมีสุขภาพอนามัยที่แข็งแรงและอายุยืนยาวขึ้น นั่นหมายความว่าผู้คนจะมีช่วงชีวิตในวัยเกษียณที่ยาวนานขึ้น ซึ่งเมื่อก้าวเข้าสู่วัยสูงอายุแล้ว การทำงานก็ต้องลดลงไปตามสภาพร่างกายที่ทรุดลง ทำให้รายได้ลดลงตามไปด้วย หากไม่มีเงินออมหรือผลตอบแทนยามเกษียณ อาจจะต้องพึ่งพาลูกหลานให้ช่วยดูแลรับผิดชอบค่าใช้จ่ายต่างๆ ซึ่งทำให้เป็นภาระของลูกหลานได้

การวางแผนทางการเงินเป็นเครื่องมือที่ช่วยเตรียมความพร้อมและนำชีวิตไปสู่ความมั่นคงทางการเงิน เมื่อเข้าสู่วัยทำงานก็จำเป็นต้องรู้วิธีการวางแผนการจัดสรรรายได้ให้เพียงพอกับการออมเงินตามเป้าหมายและรายจ่ายต่างๆอย่างเหมาะสม เมื่อมีครอบครัวก็จำเป็นต้องดูแลทั้งตนเองและคนในครอบครัว ทำให้ความรับผิดชอบและภาระทางการเงินยิ่งเพิ่มขึ้น ซึ่งส่งผลให้การวางแผนทางการเงินมีความสำคัญมากขึ้น แม้กระทั่งเมื่อเกษียณอายุ ก็ยังต้องวางแผนทางการเงินเพราะเป็นวัยที่มีรายได้ลดลง แต่อาจมีค่าใช้จ่ายสูงขึ้นในบางหมวด เช่น ค่ารักษาพยาบาล ซึ่งหากไม่มีการวางแผนที่ดีก็อาจทำให้เกิดปัญหาการเงินขาดแคลนได้ ดังนั้นการวางแผนการเงินที่ดีควรวางแผนการใช้จ่ายให้เหมาะสมกับรายรับ โดยพิจารณาว่าค่าใช้จ่ายที่จำเป็นมีอะไรบ้าง แล้วกันรายรับส่วนหนึ่งไว้สำหรับเงินออมและค่าใช้จ่ายที่จำเป็นก่อน หากพบว่ารายรับไม่เพียงพอก็ควรหาทางลดรายจ่ายหรือเพิ่มรายได้ช่องทางหนึ่ง ซึ่งก็เป็นวิธีที่จะสามารถช่วยในเรื่องการเก็บออมได้ (ศูนย์คุ้มครองผู้ใช้บริการทางการเงิน ธนาคารแห่งประเทศไทย, 2557)

การวางแผนทางการเงินเพื่อวัยเกษียณสามารถวางแผนการเงินได้ในแต่ละช่วงอายุ ซึ่งแบ่งออกเป็น 5 ช่วงอายุ คือ วัยก่อนทำงาน (0 – 21ปี), วัยเริ่มทำงาน (21 – 30ปี), วัยเริ่มสร้างครอบครัว (31 – 40ปี), วัยการงานมั่นคง (41 – 55ปี) และวัยเกษียณอายุ (55ปีขึ้นไป) (ที่ปรึกษาด้านวางแผนการเงิน A – life Plan, 2560) ซึ่งวัยก่อนทำงาน (0 – 21ปี) เป็นช่วงที่ยังไม่มีรายได้เป็นของตนเอง การออมเงินอาจมาจากการที่พ่อแม่ออมเงินให้ ผู้ศึกษาจึงมุ่งเน้นความสนใจไปที่กลุ่มคนในช่วงอายุ 21 ปีขึ้นไป เพราะถือว่าเป็นช่วงของวัยเริ่มทำงาน เริ่มมีภาระหน้าที่ และมีรายได้เป็นของตนเอง นับว่าเป็นจุดเริ่มต้นที่ดีที่สามารถเก็บออมเงินเพื่อนำเงินไปลงทุนต่อได้ ดังนั้นการวางแผนการเงินของคนวัยนี้จะต้องเน้นให้ความสำคัญกับการบริหารค่าใช้จ่ายและรายได้ให้เพียงพอ เพื่อสามารถ

เก็บเงินออมไว้ใช้ในอนาคตจนถึงวัยเกษียณได้ เพราะเนื่องจากเป็นวัยที่มีระยะเวลาในการหารายได้เพิ่มอีกนาน แต่ก็ต้องหมั่นศึกษาหาความรู้ในการวางแผนทางการเงิน และทำความเข้าใจให้ดีก่อนการลงทุน จึงควรมีการเพิ่มความรู้ให้มากขึ้นเพื่อประสิทธิภาพในการลงทุนของตนเอง และการวางแผนการออมเพื่อวัยเกษียณให้บรรลุตามเป้าหมาย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. ศึกษาความตระหนักของคนวัยทำงานต่อการวางแผนทางการเงินเพื่อวัยเกษียณ
2. ศึกษาระดับความคิดเห็นของคนวัยทำงานต่อการวางแผนทางการเงินเพื่อวัยเกษียณ
3. ศึกษาพฤติกรรมการออมและการลงทุนของคนวัยทำงาน
4. ศึกษาแนวทางการวางแผนทางการเงินเพื่อวัยเกษียณ

ขอบเขตการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา ศึกษาปัจจัยด้านประชากรศาสตร์ประกอบด้วยเพศ อายุ สถานะภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ต่อเดือน ศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับความตระหนัก แนวคิดและหลักการวางแผนทางการเงินเพื่อวัยเกษียณ แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการออมและการลงทุน และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2. ขอบเขตของกลุ่มประชากรและกลุ่มตัวอย่าง คือ ประชากรไทยในกลุ่มคนวัยทำงานทั้งเพศชายและเพศหญิงที่มีอายุตั้งแต่ 21 ปีขึ้นไป ซึ่งประชากรมีขนาดใหญ่และไม่ทราบจำนวนที่แน่นอน ดังนั้นกลุ่มตัวอย่างที่ได้จะสามารถคำนวณได้จากสูตรของ W.G. Cochran (1953) โดยกำหนดระดับค่าความเชื่อมั่นร้อยละ 95 และระดับค่าความคลาดเคลื่อนร้อยละ 5

การทบทวนวรรณกรรม

1. แนวคิดหลักการทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

วีระชน ขาวผ่อง (2551: 42) กล่าวว่า “ความตระหนัก” หมายถึง สภาวะการณ์ที่มีผลทำให้เกิดความรู้สึกนึกคิด การรับรู้มุ่งสู่สภาวะจิตแห่งตน คือ ทักษะคิด ความคิด ความเชื่อ ความสนใจ อันจะก่อให้เกิดความตระหนัก และจิตสำนึกขึ้นมาได้

Brackher (1986: 250 อ้างถึงใน เอกลักษณ์ ธนเจริญพิศาล, 2554: 19) กล่าวถึง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความตระหนัก คือ สถานการณ์ บุคคลหรือกลุ่มสังคม และสิ่งแวดล้อมต่างๆ ซึ่งเป็นสิ่งเร้าที่มีผลต่อทักษะคิด และทักษะคิดส่งผลให้เกิดความตระหนัก จึงทำให้เกิดการกระทำตอบสนองหรือเกิดการเรียนรู้ต่อสิ่งที่รับรู้ขึ้นทั้งในเชิงบวกและเชิงลบ จนเกิดเป็นประสบการณ์ตามมา

เอกลักษณ์ ธนเจริญพิศาล (2554) กล่าวว่า ความตระหนักคือ การที่บุคคลรับรู้และจดคิดขึ้นมาแบบกะทันหัน โดยไม่สามารถแยกได้ว่าเป็นความตระหนักหรือเป็นความรู้สึกแบบกะทันหัน ซึ่งเป็นอารมณ์ที่ให้ความรู้สึกคล้ายคลึงกัน โดยที่ความรู้สึกนี้จะแตกต่างจากความตระหนักคือ จะต้องอาศัยองค์ประกอบอื่นๆ ในด้านสิ่งแวดล้อมภายนอก ด้านพฤติกรรมกระทำในอดีต และสิ่งที่มีอิทธิพลต่อความรู้สึกส่งผลกับอารมณ์จนทำให้เกิดการกระทำตามมา เรียกได้ว่าเป็น “ความตระหนัก”

รัชนีกร วงศ์จันทร์ (2553, หน้า 561) กล่าวว่า การเกษียณอายุ (retirement) หมายถึง การที่บุคคลหนึ่งหยุดทำงาน ซึ่งอาจเป็นเพราะจากการมีอายุครบตามกำหนดวันเกษียณอายุที่ระบุในหน่วยงานนั้นๆ หรือหยุดทำงานเพราะเนื่องจากปัญหาสุขภาพ หรือหยุดทำงานตามเป้าหมายที่ตนเองได้กำหนดไว้ว่าจะเกษียณตัวเองออกจากงาน โดยไม่ขึ้นกับหน่วยงานหรือองค์กรที่ทำงานอยู่ ซึ่งการเกษียณอายุมีผลทำให้รายได้ที่เคยได้รับจากการทำงานลดลงหรือสิ้นสุดลง ดังนั้นการเตรียมความพร้อมก่อนถึงวัยเกษียณอายุ จึงจำเป็นต้องมีการวางแผนทางการเงินไว้ตั้งแต่เนิ่นๆ เพื่อให้วัยเกษียณมีชีวิตที่ดีสามารถพึ่งพาตนเองได้โดยไม่เป็นภาระของลูกหลาน และใช้ชีวิตในช่วงบั้นปลายได้อย่างมีความสุข

บริษัทหลักทรัพย์จัดการกองทุนรวมบัวหลวง (2553) กล่าวว่า การวางแผนทางการเงินเพื่อการเกษียณเป็นกิจกรรมหนึ่งที่สำคัญ และเป็นสิ่งที่ต้องเตรียมพร้อมเพื่อรับมือกับวัยเกษียณที่จะมาถึง โดยที่ไม่ต้องเป็นภาระให้กับลูกหลานหรือสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งคนที่อยู่ในช่วงอายุระหว่าง 55-64 ปี จัดเป็นช่วงเวลาสำคัญอย่างยิ่งหรืออาจกล่าวได้ว่าเป็นช่วงโค้งสุดท้ายที่ควรจะได้รับรู้สถานภาพทางการเงินที่แท้จริงของตนเอง เพื่อเตรียมความพร้อมในการใช้ชีวิตในวันเกษียณได้อย่างมีความสุข

สมาคมตัวแทนประกันชีวิตและที่ปรึกษาทางการเงิน (2554) กล่าวว่า การวางแผนการเงินคือ การวางแผนเกี่ยวกับเงินเพื่อบรรลุเป้าหมายที่ต้องการ ซึ่งเป้าหมายสามารถมีได้ตั้งแต่เป้าหมายระยะสั้น เช่น การควบคุมค่าใช้จ่าย การลดหนี้ การวางแผนภาษี เป้าหมายระยะกลาง เช่น การเก็บเงินซื้อรถ การเตรียมเงินแต่งงาน การซื้อประกันชีวิต ไปจนถึงเป้าหมายระยะยาว ซึ่งได้แก่การเตรียมเงินเกษียณอายุ การเตรียมทุนการศึกษาของลูกหรือการเตรียมพินัยกรรม เพื่อให้มั่นใจว่ามรดกจะตกทอดให้กับคนที่เหมาะสม

ขั้นตอนเพื่อการเกษียณอย่างมั่นคง

ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (2558, วางแผนเกษียณ หน้า 3)

1. กำหนดอายุที่ต้องการจะเกษียณ เช่น 60 ปี 55 ปี หรือจะ early retire ที่อายุ 45 ปี เพื่อจะได้รู้ว่ามีเวลาเตรียมตัว เตรียมสตางค์อีกนานเท่าไร

2. ประมาณช่วงระยะเวลาที่จะใช้ชีวิตหลังเกษียณ เช่น 20 ปี 25 ปี หรือ 30 ปี เพื่อให้รู้ว่าจะต้องใช้เงินหลังเกษียณไปอีกกี่ปี โดยประเมินจากคนในครอบครัวว่าส่วนใหญ่มีชีวิตถึงอายุประมาณเท่าไร ประกอบกับความแข็งแรงสมบูรณ์ของร่างกายและพฤติกรรมการใช้ชีวิตว่าเสี่ยงมากเสี่ยงน้อยแค่ไหน

3. ประมาณการค่าใช้จ่ายหลังเกษียณ ประเมินจาก Lifestyle ที่ออกแบบไว้จะท่องเที่ยว พักผ่อน ฯลฯ แต่อย่าลืมคำนึงถึง “เงินเฟ้อ” ด้วย โดยประมาณเป็นรายเดือนแล้วคำนวณเป็นปี จากนั้นก็คำนวณตามช่วงอายุหลังเกษียณ

4. ประมาณการรายได้หลังเกษียณ เช่น เงินบำเหน็จบำนาญ เงินรับจากกองทุนประกันสังคม กองทุนสำรองเลี้ยงชีพ รายได้จากการลงทุน และการประกันชีวิต เป็นต้น

5. วางแผนการออมในปัจจุบัน มาจากประมาณการค่าใช้จ่ายและรายได้หลังเกษียณแล้วก็จะรู้ว่าต้องเก็บเงินเพิ่มอีกเท่าไร และจะสามารถวางแผนการออม การลงทุนอย่างเหมาะสมได้

ศาสดา กฤษณ์ (2560) การออม คือ รายได้เมื่อหักรายจ่ายแล้วจะมีส่วนซึ่งเหลืออยู่ ส่วนของรายได้ที่เหลืออยู่ซึ่งไม่ได้ถูกใช้สอยออกไปนี้เรียกว่า เงินออม $Incomes - Expenses = Savings$ ซึ่งการออมจะเกิดขึ้นก็ต่อเมื่อบุคคลนั้นมีรายได้มากกว่ารายจ่าย ทางที่จะเพิ่มเงินออมให้แก่บุคคล อาจทำได้โดยการพยายามหาทางเพิ่มรายได้ให้มากขึ้นด้วยการทำงานมากขึ้น ใช้เวลาว่างในการหารายได้พิเศษหรือการปรับปรุงงาน ที่ทำอยู่ให้มีประสิทธิภาพมีรายได้สูงขึ้น เป็นต้น นอกจากนี้การลดรายจ่ายลงด้วยการรู้จักใช้จ่ายเท่าที่จำเป็นและเหมาะสมก็จะทำให้มีการออมเกิดขึ้นได้ได้มาก

กิตติพัฒน์ แสตนวิสุข (2557, หน้า 166) กล่าวว่า การลงทุน หมายถึง การใช้จ่ายเงินที่มีอยู่โดยคาดหวัง (อย่างมีเหตุผล) ว่าเงินที่ได้ใช้ไปนั้นจะถูกนำไปใช้ในเกิดประโยชน์ ออกดอก ออกผลกลับมาให้กับเรา แต่ในเชิงเศรษฐศาสตร์ การลงทุน หมายถึง การเลื่อนการบริโภคในวันนี้ไปบริโภคในอนาคต โดยมีผลตอบแทนอยู่ในรูปของดอกเบี้ย เงินปันผล หรือส่วนต่างของราคาสินทรัพย์ที่เปลี่ยนแปลงไป รวมทั้งสิทธิประโยชน์อื่นๆ เพื่อเป็นการตอบแทนการเสียเวลารอคอย

2. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ธิดารัตน์ อติชาตนันท์ และ แพรวพรรณ มังคลา (2554) ศึกษาการวางแผนการเงินเพื่อเตรียมการเกษียณอายุของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค โดยศึกษาจากจำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 335 คน การเก็บรวบรวมข้อมูลใช้แบบสอบถามและการวิจัยจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง การวิเคราะห์ข้อมูลใช้การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และใช้สถิติ Contingency coefficient ในการทดสอบหาความสัมพันธ์ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 ผลการศึกษาพบว่า 1) ผลการศึกษาการวางแผนการเงินเพื่อเตรียมการเกษียณอายุพบว่า กลุ่มตัวอย่างทั้งหมดมีการฝากเงินกับ

สถาบันการเงินมากที่สุด มีผู้ที่เคยลงทุนในหลักทรัพย์ประเภทพันธบัตรมากที่สุด ส่วนใหญ่มีส่วนในการออมและการลงทุนต่อรายได้ 25% มีการตัดสินใจออมและลงทุนด้วยตนเอง และมีวัตถุประสงค์ในการออมและการลงทุนเพื่อเป็นหลักประกันทางการเงินของครอบครัวมากที่สุด และ 2) ผลการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการวางแผนทางการเงินเพื่อเตรียมการเกษียณอายุพบว่า วิธีการออมและการลงทุนมีความสัมพันธ์กับเพศ รายได้ ตำแหน่งงาน ความเสี่ยง ความเชื่อ และประสบการณ์ ประเภทการลงทุนมีความสัมพันธ์กับระดับการศึกษา ระยะเวลาในการออมและลงทุนต่อรายได้มีความสัมพันธ์กับอายุ รายได้ ตำแหน่งงาน ความเสี่ยง ผลตอบแทน ความรู้ความเข้าใจ ความเชื่อและประสบการณ์

ญาดา วัลยานนท์ และ ศนิรัตน์ สุวรรณหงษ์ (2556) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการวางแผนทางการเงินเพื่อเตรียมการเกษียณอายุของข้าราชการและลูกจ้างสังกัดสำนักงานเขตบางซื่อ กรุงเทพมหานคร โดยมีวัตถุประสงค์ คือ 1) เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการวางแผนทางการเงินเพื่อเตรียมการเกษียณอายุของข้าราชการและลูกจ้างสังกัดสำนักงานเขตบางซื่อ กรุงเทพมหานคร และ 2) เพื่อศึกษาการวางแผนทางการเงินเพื่อเตรียมการเกษียณอายุของข้าราชการและลูกจ้างสังกัดสำนักงานเขตบางซื่อ กรุงเทพมหานคร จำนวน 253 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรม SPSS ด้วยค่าสถิติ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการศึกษาพบว่า 1) วิธีการออมและการลงทุนมีความสัมพันธ์กับปัจจัยการเตรียมตัวด้านทรัพย์สินก่อนการเกษียณอายุ และปัจจัยการเตรียมตัวด้านการออมและการลงทุนด้านความรู้ความเข้าใจ ประเภทการลงทุนในหลักทรัพย์มีความสัมพันธ์กับระดับการศึกษา รายได้ต่อเดือน ปัจจัยการเตรียมตัวด้านทรัพย์สินก่อนการเกษียณอายุ และปัจจัยการเตรียมตัวด้านการออมและการลงทุนด้านความรู้ความเข้าใจและความเสี่ยง ระยะเวลาการออมและการลงทุนมีความสัมพันธ์กับระดับการศึกษา สถานภาพในการทำงาน ปัจจัยการเตรียมตัวด้านทรัพย์สินก่อนการเกษียณอายุ และปัจจัยการเตรียมตัวด้านการออมและการลงทุน ด้านผลตอบแทน สัดส่วนในการออมและการลงทุนต่อรายได้มีความสัมพันธ์กับเพศ อายุ การศึกษา สถานภาพในการทำงาน รายได้ต่อเดือน ปัจจัยการเตรียมตัวด้านทรัพย์สินก่อนการเกษียณอายุ และปัจจัยการเตรียมตัวด้านการออมและการลงทุนด้านความรู้ความเข้าใจผลตอบแทนและความเสี่ยง 2) ระยะเวลาที่เลือกในการออมและการลงทุน คือ ระยะเวลาปานกลาง (1-5 ปี) มีส่วนในการออมเงินและลงทุน คือ เพื่อเป็นหลักประกันทางการเงินของครอบครัว

ศิริลักษณ์ วรรณกุล และ นงคินี จันทร์จรัส (2559) ศึกษาพฤติกรรมการวางแผนทางการเงินเพื่อวัยเกษียณของผู้มีเงินได้ อายุระหว่าง 22 – 60 ปี ในเขตพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี

ด้วยแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่าง 400 คน และใช้สถิติเชิงพรรณนาและสถิติเชิงอนุมาน ในการวิเคราะห์และทดสอบสมมติฐาน ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 โดยพบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ เป็นเพศหญิง อายุระหว่าง 22 – 60 ปี สถานภาพโสด การศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี ประกอบ อาชีพข้าราชการ/พนักงานราชการ/รัฐวิสาหกิจ รายได้เฉลี่ยต่อเดือนอยู่ที่ 15,000 – 30,000 บาท มีการออมหรือลงทุนทุกเดือน ในระยะยาว 5 ปี ขึ้นไป ด้วยสัดส่วน 10% แต่ไม่ถึง 20% ของรายได้ อัตราผลตอบแทนที่คาดหวังอยู่ที่ 6% ถึง 8% ทำการศึกษาข้อมูลด้วยตนเอง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ ลดความเสี่ยงจากความไม่แน่นอนในอนาคตข้อจำกัดที่ส่งผลต่อการตัดสินใจคือการขาดความรู้ ความเข้าใจ และส่วนใหญ่เลือกวางแผนทางการเงินเพื่อวัยเกษียณด้วยการฝากเงินกับธนาคาร โดยข้อมูลส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ สถานภาพ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ ที่แตกต่างกัน ส่งผลต่อพฤติกรรมการวางแผนทางการเงินเพื่อวัยเกษียณ และการให้ความสำคัญต่อคุณ ลักษณะเฉพาะส่วนบุคคลในแต่ละด้าน ได้แก่ ความรู้ความเข้าใจ ความเชื่อ ความคาดหวังต่อ ผลตอบแทน และการยอมรับความเสี่ยงแตกต่างกัน

สรุปแนวคิดจากการจากการศึกษานานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่า การวางแผนทางการเงินของ คนวัยทำงานในหน่วยงานต่างๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน ต่างให้ความสำคัญกับการออมเงิน โดยเลือก การวางแผนการเงินด้วยการฝากเงินในสถาบันการเงินหรือธนาคาร ระยะเวลาที่ใช้ในการออมและ การลงทุนประมาณ 1 – 5 ปี และยังมีวางแผนทางการเงินเพื่อวัยเกษียณในรูปแบบอื่นๆ เช่น การ ลงทุนในกองทุนรวม และพันธบัตรรัฐบาล วัตถุประสงค์ของการออมเงินก็เพื่อเป็นหลักประกันทาง การเงินของครอบครัวเป็นหลัก

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ข้อมูลด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยใช้ในการศึกษาคั้งนี้คือ ประชากรไทยใน กลุ่มคนวัยทำงานทั้งเพศชายและเพศหญิงที่มีอายุตั้งแต่ 21 ปีขึ้นไปที่สะดวกและให้ความร่วมมือใน การตอบแบบสอบถามออนไลน์ เนื่องจากประชากรมีขนาดใหญ่และไม่ทราบจำนวนที่แน่นอน ดังนั้นกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้คือ หาได้จากกรคำนวณจากสูตรการกำหนดขนาดของ กลุ่มตัวอย่าง ในกรณีไม่ทราบขนาดของประชากรโดยสูตรของ W.G. Cochran (1953) และกำหนด ระดับค่าความเชื่อมั่นที่ร้อยละ 95 และระดับค่าความคลาดเคลื่อนร้อยละ 5 จะได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง เป็น 385 คน และสำรองเผื่อเกิดข้อผิดพลาดในการเก็บรวบรวมข้อมูลจะใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน ทั้งสิ้น 400 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัย คือแบบสอบถาม (Questionnaire) ซึ่งเป็นเครื่องมือที่ใช้ ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยแบบสอบถามเป็นแบบออนไลน์

ทำขึ้นมาจากเว็บไซต์ Google Forms สามารถใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากคนวัยทำงานทั่วไปที่มีอายุตั้งแต่ 21 ปีขึ้นไปที่สะดวกและให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาค้นคว้าข้อมูลที่เกี่ยวข้องโดยการสืบค้นจากข้อมูลข่าวสาร วารสาร งานวิจัยจากอินเทอร์เน็ต และหนังสือในห้องสมุดของสถาบันการศึกษาต่างๆ และผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามออนไลน์

4. การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามออนไลน์ในเว็บไซต์ Google Forms แล้วนำมาประมวลผล วิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการหาค่าทางสถิติ ด้วยการนำข้อมูลมาแจกแจงค่าความถี่ (Frequency) คำนวณหาค่าร้อยละ (Percentage) การหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) แล้วนำข้อมูลมาแปลความหมายตามระดับเกณฑ์การให้คะแนน โดยใช้มาตรฐานแบบ Likert's scale

ผลการวิจัย

จากการศึกษาความตระหนักของคนวัยทำงานต่อการวางแผนทางการเงินเพื่อวัยเกษียณ สามารถแบ่งผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 5 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตารางที่ 1 จำนวนและค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ (N = 400)

เพศ	ผู้ตอบแบบสอบถาม	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ชาย	157	39.25
หญิง	243	60.75
รวม	400	100.0

พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย อายุระหว่าง 21 – 30 ปี มีสถานภาพโสด ระดับการศึกษาปริญญาตรี ส่วนใหญ่มีอาชีพเป็นพนักงานบริษัทเอกชน ซึ่งมีรายได้เฉลี่ยอยู่ในช่วง 10,001 – 20,000 บาท โดยผู้ตอบแบบสอบถามเป็นผู้ที่เข้าถึงอินเทอร์เน็ตได้ จึงสะดวกและให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามออนไลน์

ส่วนที่ 2 ข้อมูลพฤติกรรมการออมและการลงทุนของคนวัยทำงาน
 ตารางที่ 2 จำนวนและค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามพฤติกรรมการออมและ
 การลงทุน (N = 400)

การออมเงินและ การลงทุน	ผู้ตอบแบบสอบถาม	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ
มี	340	85
ไม่มี	60	15
รวม	400	100.0

พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีการออมเงินและการลงทุน คิดเป็นร้อยละ 85 ของ
 ผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด

ตารางที่ 3 จำนวนและค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีการออมและการลงทุน จำแนกตาม
 สัดส่วนเงินออมและเงินลงทุนต่อรายได้ในแต่ละเดือน (N = 340)

สัดส่วนเงินออมและเงินลงทุน ต่อรายได้ในแต่ละเดือน	ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีการออมและการลงทุน	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เก็บออมประมาณ 1 – 10 % ของรายได้	156	45.88
เก็บออมประมาณ 11 – 20 % ของรายได้	78	22.94
เก็บออมประมาณ 21 – 30 % ของรายได้	21	6.18
เก็บออมมากกว่า 30 % ของรายได้	38	11.18
ไม่ได้กำหนดแน่นอน	47	13.82
รวม	340	100.0

โดยสัดส่วนเงินออมและเงินลงทุนต่อรายได้ในแต่ละเดือน ส่วนใหญ่มีการเก็บออม
 ประมาณ 1 – 10 % ของรายได้ ส่วนระยะเวลาในการออมหรือลงทุนส่วนใหญ่เก็บออมตั้งแต่ 6 ปี
 ขึ้นไป ในรูปแบบการออมในบัญชีเงินฝาก ซึ่งวัตถุประสงค์ที่สำคัญในการออมและการลงทุนนั้น
 เพื่อเก็บไว้ใช้จ่ายยามฉุกเฉิน และรองลงมาคือเพื่อเก็บไว้ใช้ในยามเกษียณ เมื่อคิดจากผู้ตอบ
 แบบสอบถามที่มีการออมเงินและการลงทุนทั้งหมดแล้ว คิดเป็นร้อยละ 24.63 แสดงให้เห็นว่าผู้ที่มี
 การออมเงินและการลงทุนส่วนหนึ่งนั้น มีความต้องการเก็บเงินไว้ใช้ในอนาคทยามเกษียณ

ส่วนที่ 3 ข้อมูลความตระหนักของคนวัยทำงานต่อการวางแผนทางการเงินเพื่อวัยเกษียณ จากการวิเคราะห์สรุปได้ว่า คนวัยทำงานมีความตระหนักต่อการวางแผนทางการเงินเพื่อวัยเกษียณ ในระดับที่มากที่สุด เห็นได้จากการคำนวณค่าเฉลี่ยรวมมีค่าเท่ากับ 4.75 และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า การวางแผนการเงินที่ดีควรวางแผนการใช้จ่ายให้เหมาะสม และจัดสรรรายได้ให้เพียงพอกับการออมเงินตามเป้าหมาย เป็นเรื่องที่วัยทำงานตระหนักถึงในระดับที่มากที่สุด ค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.68 รองลงมาเป็นการวางแผนทางการเงินเพื่อวัยเกษียณเป็นการสร้างหลักประกันด้านรายได้ให้แก่ท่าน เมื่ออยู่ในวัยเกษียณ อยู่ระดับความตระหนักมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.62 และยังมีข้อที่อยู่ในระดับความตระหนักมากที่สุดเช่นกันอีก คือ การวางแผนทางการเงินควรมีช่องทางในการเก็บออมในรูปแบบการออมเงินหรือการลงทุนอย่างน้อย 1 ช่องทาง, การวางแผนเกษียณ คือการเตรียมความพร้อมด้านสุขภาพร่างกาย จิตใจ สังคม และการเงิน เพื่อให้วัยเกษียณมีมาตรฐานชีวิตที่ดีและมีคุณภาพ, การเตรียมความพร้อมก่อนถึงวัยเกษียณ จำเป็นต้องมีการวางแผนทางการเงินไว้ตั้งแต่เนิ่นๆ, การวางแผนเพื่อวัยเกษียณ เป็นส่วนหนึ่งของการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคล ซึ่งเป็นสิ่งที่สำคัญมากต่อการดำรงชีวิตในวัยเกษียณ, การวางแผนทางการเงินเป็นเครื่องมือที่ช่วยเตรียมความพร้อมและนำชีวิตไปสู่ความมั่นคงทางการเงิน, รายได้หรือผลตอบแทนจากการทำงานมีผลต่อการตัดสินใจวางแผนทางการเงินเพื่อวัยเกษียณ และระดับความตระหนักรองลงมาคือ การที่จะดำเนินชีวิตได้ในแบบอย่างที่ต้องการในวัยเกษียณนั้น เกิดจากการวางแผนทางการเงินเพื่อวัยเกษียณมาก่อน

ส่วนที่ 4 ระดับความคิดเห็นของคนวัยทำงานต่อการวางแผนทางการเงินเพื่อวัยเกษียณ จากการวิเคราะห์สรุปได้ว่า ปัจจัยต่าง ๆ นั้น ระดับความคิดเห็นของคนวัยทำงานที่มีอิทธิพลต่อการวางแผนทางการเงินเพื่อวัยเกษียณของคนวัยทำงานในระดับที่มากที่สุด เห็นได้จากการคำนวณค่าเฉลี่ยรวม มีค่าเท่ากับ 3.91 และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า การรับรู้สถานะทางการเงินของตนเองมีผลต่อการตัดสินใจวางแผนทางการเงินเพื่อวัยเกษียณ เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลสูงที่สุด ซึ่งเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ ผลตอบแทนเนื่องจากการออมและการลงทุนมีผลต่อการตัดสินใจวางแผนทางการเงินเพื่อวัยเกษียณ, การประมาณการค่าใช้จ่ายหลังเกษียณส่งผลต่อการวางแผนทางการเงินเพื่อวัยเกษียณ, เป้าหมายของการเกษียณอายุส่งผลต่อการวางแผนทางการเงินเพื่อวัยเกษียณ, ความเสี่ยงทางการเงินในรูปแบบการออมและการลงทุนมีผลต่อการตัดสินใจวางแผนทางการเงินเพื่อวัยเกษียณ, ความหลากหลายในสินค้าและบริการทางการเงินส่งผลต่อการตัดสินใจวางแผนทางการเงินเพื่อวัยเกษียณ, การเข้ารับการอบรม สัมมนาเกี่ยวกับการวางแผนทางการเงินเป็นการกระตุ้นให้เกิดการวางแผนทางการเงินเพื่อวัยเกษียณ, สวัสดิการของรัฐบาลมีผลต่อการวางแผนทางการเงินเพื่อวัยเกษียณ, การโฆษณาผ่านสื่อ โทรทัศน์ วิทยุ และอินเทอร์เน็ต มีผลต่อ

การวางแผนทางการเงินเพื่อวัยเกษียณ, และการเชิญชวนหรือให้คำแนะนำเกี่ยวกับการออมและการลงทุนของพนักงานในสถาบันการเงิน ส่งผลให้เกิดการวางแผนทางการเงินเพื่อวัยเกษียณ เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลอยู่ในระดับปานกลาง และเป็นปัจจัยที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดเมื่อเทียบกับปัจจัยอื่นๆ ตามลำดับ

ส่วนที่ 5 ข้อความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้ตอบแบบสอบถาม จากการรวบรวมมีดังนี้

1 ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นด้วยกับการออมเงิน เพื่อสร้างความมั่นคงในวัยเกษียณ โดยการสร้างนิสัยการออมตั้งแต่อายุน้อย และมีการวางแผนไปในอนาคต เป็นการปลูกฝังให้เห็นคุณค่าในการออมเงินตั้งแต่วัยเด็ก เพราะหากยิ่งวางแผนชีวิตไว้ตั้งแต่เนิ่นๆ ยิ่งอายุน้อยก็จะยิ่งได้เปรียบ ซึ่งการออมเงินไม่ว่าจะด้วยวิธีใดก็ตาม จะส่งผลที่ดีต่ออนาคตได้อย่างแน่นอน

2 อยากให้มีการประชาสัมพันธ์/การอบรม/เผยแพร่ความรู้ให้กับประชาชนทั่วไป หรือมีการจัดการเรียนการสอนด้านการเงิน ในชั้นเรียน ตั้งแต่วัยเยาว์จนจบการศึกษาตามระดับความสามารถในการรับรู้ของช่วงอายุ โดยรัฐควรให้ความรู้ด้านการออมอยู่ในหลักสูตรการศึกษา

3. ใน 1 ครอบครัว ควรมีอย่างน้อย 1 คนที่มีความรู้ด้านการลงทุน เพราะการออมเงินอย่างเดียวก็มีความเสี่ยง และใช้เวลานาน

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาความตระหนักของคนวัยทำงานต่อการวางแผนทางการเงินเพื่อวัยเกษียณ สามารถนำผลของการศึกษามาอภิปรายได้ ดังนี้

จากกลุ่มตัวอย่างของคนวัยทำงานที่มีอายุตั้งแต่ 21 ปีขึ้นไป พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุอยู่ในช่วงระหว่าง 21 – 30 ปี มีสถานภาพโสดมากกว่าสมรส ซึ่งมีความตระหนักต่อการวางแผนทางการเงินเพื่อวัยเกษียณ อาจเนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงความคิดของคนจากอดีตสู่ปัจจุบัน และเมื่อจบการศึกษาระดับปริญญาตรีก็สามารถทำงานเพื่อเลี้ยงชีพตนเอง และใช้ชีวิตอยู่ได้ตามลำพังโดยไม่จำเป็นต้องมีครอบครัวซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของรัชนิกร วงศ์จันทร์ (2553, หน้า 562) กล่าวว่า การเปลี่ยนแปลงทางด้านสังคม จากอดีตสังคมไทยจะเป็นครอบครัวขนาดใหญ่ สมาชิกในครอบครัวอาศัยอยู่รวมกัน ทำให้สามารถพึ่งพาอาศัยและดูแลซึ่งกันและกันได้ แต่ในปัจจุบันวิถีชีวิตของคนไทยเปลี่ยนไป เนื่องจากบุตรหลานต้องออกไปทำงานนอกบ้านและแยกครอบครัวออกไปอยู่ตามลำพัง มีลักษณะเป็นครอบครัวเดี่ยวมากขึ้น ดังนั้นจึงเป็นการยากที่ผู้สูงอายุจะพึ่งพิงลูกหลานได้เหมือนครอบครัวไทยในอดีต ด้วยเหตุนี้บุคคลควรวางแผนเพื่อวัยเกษียณของตนเองตั้งแต่เริ่มต้นทำงานและมีรายได้ เพื่อไม่เป็นภาระให้กับลูกหลานในยามที่เกษียณอายุแล้ว

ส่วนพฤติกรรมออมและการลงทุนของคนวัยทำงาน พบว่าส่วนใหญ่มีการออมเงินและการลงทุนถึงร้อยละ 85 ซึ่งตรงกับสมมติฐานของผู้ศึกษา ที่กล่าวว่า กลุ่มตัวอย่างของคนวัยทำงานมีการออมเงินและการลงทุนมากกว่าร้อยละ 80 และในขณะที่มีรายได้เฉลี่ยอยู่ในช่วง 10,001 – 20,000 บาทต่อเดือน มีสัดส่วนเงินออมและเงินลงทุนต่อรายได้ในแต่ละเดือนเป็น 1 – 10% ของรายได้ มีการออมเงินและการลงทุนมาแล้วเป็นระยะเวลา 6 ปีขึ้นไป และส่วนใหญ่ออมในบัญชีเงินฝาก โดยมีวัตถุประสงค์ที่สำคัญเพื่อเก็บไว้ใช้จ่ายยามฉุกเฉิน และเก็บไว้ใช้ในยามเกษียณ จึงเป็นส่วนที่ทำให้คนวัยทำงานตระหนักถึงความสำคัญของการวางแผนทางการเงินเพื่อวัยเกษียณ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ สิริลักษณ์ วรรณกุล และณรงค์นิตย์ จันทร์จรัส (2559) ที่ได้ทำการศึกษาถึงพฤติกรรมวางแผนทางการเงินเพื่อวัยเกษียณของผู้มีเงินได้ อายุระหว่าง 22 – 60 ปี ในเขตพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี ผลการศึกษาพบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุระหว่าง 22 – 60 ปี สถานภาพโสด การศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี ประกอบอาชีพข้าราชการ/พนักงานราชการ/รัฐวิสาหกิจ รายได้เฉลี่ยต่อเดือนอยู่ที่ 15,000 – 30,000 บาท มีการออมหรือลงทุนทุกเดือน ในระยะยาว 5 ปีขึ้นไป ด้วยสัดส่วน 10% แต่ไม่ถึง 20% ของรายได้ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อลดความเสี่ยงจากความไม่แน่นอนในอนาคต และส่วนใหญ่เลือกวางแผนทางการเงินเพื่อวัยเกษียณด้วยการฝากเงินกับธนาคาร ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ ธิดารัตน์ อติชาตนันท์ และแพรวพรรณ มังคลา (2554) ศึกษาการวางแผนการเงินเพื่อเตรียมการเกษียณอายุของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างทั้งหมดมีการฝากเงินกับสถาบันการเงินมากที่สุด มีการตัดสินใจออมและลงทุนด้วยตนเอง และมีวัตถุประสงค์ในการออมและการลงทุนเพื่อเป็นหลักประกันทางการเงินของครอบครัวมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ รัชนิกร วงศ์จันทร์ (2553, หน้า 561) ที่กล่าวว่า การวางแผนทางการเงินส่วนบุคคลเป็นสิ่งที่สำคัญมากต่อการดำรงชีวิตในวัยเกษียณ กล่าวได้ว่าการวางแผนเพื่อวัยเกษียณเป็นส่วนหนึ่งของการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคล เพราะเนื่องจากการสร้างหลักประกันด้านรายได้ให้แก่ผู้ที่อยู่ในวัยเกษียณเพื่อให้สามารถยังชีพอยู่ต่อไปได้อย่างเหมาะสม

จากการศึกษาระดับตระหนักของคนวัยทำงานต่อการวางแผนทางการเงินเพื่อวัยเกษียณ พบว่า คนวัยทำงานส่วนใหญ่เห็นด้วยอย่างยิ่งกับการวางแผนการใช้จ่ายเงินให้เหมาะสม และการจัดสรรรายได้ให้เพียงพอกับการออมเงิน เพื่อให้สามารถบรรลุได้ตามเป้าหมาย เป็นการสร้างหลักประกันด้านรายได้เมื่ออยู่ในวัยเกษียณ ซึ่งเป็นความตระหนักในระดับที่มากที่สุด และเห็นด้วยอย่างยิ่งกับการวางแผนทางการเงินที่ควรมีช่องทางในการเก็บออม ในรูปแบบการออมเงินหรือการลงทุนอย่างน้อย 1 ช่องทาง เพราะเนื่องจากปัจจุบันการวางแผนทางการเงินสามารถทำได้หลากหลายช่องทางนอกเหนือจากการฝากเงินในบัญชีธนาคาร เช่น เงินสะสมกองทุนสำรองเลี้ยง

ชีพ กองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ ออมเงินกองทุนประกันสังคม การออมเงินในกองทุนรวม ออมเงินในประกันชีวิต ออมเงินในหุ้น เป็นต้น สอดคล้องกับแนวคิดของ ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (2558, เงินทองต้องวางแผน หน้า 4) ในหัวข้อ 4 รู้คู่ความมั่นคงยามเกษียณ กล่าวว่า รู้ขยายดอกผล การลงทุน เปรียบเสมือนการเดินทางสู่ความมั่งคั่ง เพราะเป็นการนำเงินออม ไปลงทุน ในทางเลือกต่างๆ เพื่อสร้างผลตอบแทนที่สูงขึ้น เช่น หุ้น หุ้นกู้ ทองคำ พันธบัตร กองทุนรวม หรือ อสังหาริมทรัพย์ โดยเลือกที่เหมาะสมกับความเสี่ยงที่เราอมรับได้ นอกจากนั้นการเตรียมความพร้อมด้านสุขภาพร่างกาย จิตใจ และสังคม ยังถือว่าเป็นการวางแผนเกษียณ เพื่อให้วัยเกษียณมี มาตรฐานชีวิตที่ดีและมีคุณภาพ และการเตรียมความพร้อมก่อนถึงวัยเกษียณ จำเป็นต้องมีการ วางแผนทางการเงินไว้ตั้งแต่เนิ่นๆ ซึ่งตรงกับสมมุติฐานของผู้ศึกษา ที่กล่าวว่า คนวัยทำงานเห็นด้วย อย่างยิ่งกับการเตรียมความพร้อมก่อนถึงวัยเกษียณ ซึ่งจำเป็นต้องมีการวางแผนทางการเงินไว้ ตั้งแต่เนิ่นๆ

เมื่อศึกษาถึงระดับความคิดเห็นของคนวัยทำงาน ที่มีผลต่อการวางแผนทางการเงินเพื่อวัย เกษียณ พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลมากที่สุดต่อการวางแผนทางการเงินเพื่อวัยเกษียณ คือ การรับรู้สถานะ ทางการเงินของตนเองจะส่งผลให้เกิดการวางแผนทางการเงิน และผลตอบแทนเนื่องจากการออม และการลงทุนก็มีผลต่อการตัดสินใจวางแผนทางการเงินเช่นกัน แต่ขัดแย้งกับสมมุติฐานของผู้ ศึกษาที่กล่าวว่า ปัจจัยด้านการรับรู้ข้อมูลข่าวสารมีอิทธิพลมากที่สุดต่อการวางแผนทางการเงินเพื่อ วัยเกษียณ ดังนั้นผลจากการศึกษาที่ได้จึงสอดคล้องกับแนวคิดของ ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (2558, วางแผนเกษียณ หน้า 3) ในหัวข้อ ขั้นตอนเพื่อการเกษียณอย่างมั่นคง กล่าวว่า การ วางแผนการออมในปัจจุบัน มาจากประมาณการค่าใช้จ่ายและรายได้หลังเกษียณ ดังนั้น จะรู้ว่าต้องเก็บเงินเพิ่มอีกเท่าไร และที่จะสามารถวางแผนการออมและการลงทุนอย่างเหมาะสมได้ และสอดคล้องกับแนวคิดของ ศูนย์ส่งเสริมพัฒนาความรู้ทางตลาดทุน ตลาดหลักทรัพย์แห่ง ประเทศไทย, (2560, หน้า 32) ที่กล่าวว่า การตรวจสอบสุขภาพการเงิน คือ การดูว่าเรามีสินทรัพย์และ หนี้สิน ประเภทไหนบ้าง จำนวนเท่าไร และเมื่อหักลบกลับกันแล้ว สถานะการเงินที่มีอยู่นั้น แข็งแรงมั่นคงมากพอที่จะรองรับแผนการใช้ชีวิตในวัยเกษียณ ได้มากน้อยแค่ไหน

แนวทางในการวางแผนทางการเงินเพื่อวัยเกษียณของคนวัยทำงาน มีดังนี้

เริ่มจากการปลูกฝังให้มีการออมเงินไว้ตั้งแต่เนิ่นๆ และมีการวางแผนทางการเงิน ในการ เตรียมความพร้อมก่อนถึงวัยเกษียณอายุ โดยมีเป้าหมายระยะยาวของการออมเงิน เพื่อนำมาใช้เป็น ค่าใช้จ่ายในการดำเนินชีวิตในช่วงหลังเกษียณอายุ และเพื่อเป็นการสร้างหลักประกันด้านรายได้เมื่อ มีรายได้ลดลงหรือสิ้นสุดลง

การเช็คสถานะทางการเงินของตนเอง โดยการประมาณการรายได้และค่าใช้จ่ายหลังเกษียณ รวมทั้งช่วงเวลาในการเก็บออมจนถึงวัยเกษียณและช่วงเวลาที่จะใช้ชีวิตหลังเกษียณ เพื่อให้สามารถมองเห็นเป้าหมายได้ชัดเจนยิ่งขึ้น

การวางแผนการเงินควรวางแผนการใช้จ่ายให้เหมาะสม และจัดสรรรายได้ให้เพียงพอกับการออมเงินตามเป้าหมาย โดยมีช่องทางในการเก็บออม ในรูปแบบการออมเงินหรือการลงทุนอย่างน้อย 1 ช่องทาง เช่น ออมในกองทุนประกันสังคม การออมเงินในกองทุนรวม ออมเงินในประกันชีวิต และออมเงินในหุ้น เป็นต้น

หมั่นศึกษาหาความรู้ในด้านการวางแผนการเงินเพิ่มเติม เพื่อให้ทราบถึงสิทธิประโยชน์ต่างๆ ที่ผู้สูงอายุหรือผู้ที่อยู่ในวัยเกษียณควรได้รับ นอกจากรายได้จากการลูกหลาน และรายได้จากการทำงานแล้ว ยังมีแหล่งรายได้จากอีกหลายช่องทาง เช่น กองทุนสำรองเลี้ยงชีพ ประกันชีวิตแบบสะสมทรัพย์ บำเหน็จดำรงชีพ และเงินชดเชยตามกฎหมาย เป็นต้น รวมทั้งติดตามข่าวสารภาวะเศรษฐกิจที่อาจส่งผลกระทบต่อการวางแผนทางการเงิน เช่น ภาวะเงินเฟ้อ อัตราดอกเบี้ยเพื่อประกอบการตัดสินใจในการออมและการลงทุนด้วย และการตรวจสอบสวัสดิการและประกันสุขภาพที่มีอยู่ว่าครอบคลุมมากแค่ไหน หากไม่เพียงพอ การทำประกันสุขภาพเพิ่มเติมก็อาจเป็นอีกทางเลือกหนึ่งได้

การเตรียมความพร้อมด้านสุขภาพร่างกายให้แข็งแรง จิตใจแจ่มใส เป็นสิ่งจำเป็นที่ต้องเตรียมตั้งแต่อายุในวัยหนุ่มสาว เพราะการมีสุขภาพดีย่อมหมายถึง การที่สามารถใช้เวลาที่เหลืออยู่ได้อย่างมีประโยชน์ ทำให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี เพราะเนื่องจากปัญหาสุขภาพของวัยเกษียณ อาจทำให้เป็นภาระของลูกหลานได้ ซึ่งทางที่จะช่วยบรรเทาปัญหาสุขภาพได้ตั้งแต่เนิ่นๆ ก็คือ การออกกำลังกาย

สรุปแนวทางในการวางแผนทางการเงินเพื่อวัยเกษียณของคนวัยทำงานข้างต้น ควรมีการเตรียมความพร้อมไว้ตั้งแต่เนิ่นๆ ก่อนปลดเกษียณสัก 20 - 30 ปี จะยิ่งช่วยให้มีความมั่นคงในช่วงเกษียณอายุได้มากยิ่งขึ้น เพื่อให้สามารถใช้ชีวิตในช่วงบั้นปลายได้อย่างมีความสุข และสามารถดำเนินชีวิตในแบบอย่างที่คุณเองต้องการได้

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเพื่อการนำผลการวิจัยไปใช้งาน

การศึกษานี้ สามารถศึกษาได้เฉพาะเจาะจงมากขึ้นหรือสามารถนำผลการศึกษาไปต่อยอดได้ หากผู้ศึกษามีความสนใจถึงความแตกต่างของสถานะของคนวัยทำงานที่มีการสมรส และสถานะคนโสด เพื่อดูว่าทั้ง 2 สถานะนี้มีความต่างกันในการวางแผนทางการเงินเพื่อวัยเกษียณ

อย่างไร พฤติกรรมการออมและการลงทุนจะมีความแตกต่างกันในด้านใดบ้าง เช่น สัดส่วนรายได้ต่อการออม รูปแบบการออมและการลงทุน วัตถุประสงค์ของการออมและการลงทุน เป็นต้น

ผลการศึกษาในรูปแบบการออมและการวางแผนทางการเงินสามารถนำข้อมูลมาปรับใช้กับการออกแบบสินค้าทางการเงินในธุรกิจการเงินได้ เช่น รูปแบบการออม รูปแบบการลงทุน ความหลากหลายในสินค้าและบริการทางการเงิน ออกแบบกองทุนต่างๆ หรือสามารถใช้เป็นข้อมูลให้กับที่ปรึกษาทางการเงิน และผู้สนใจทั่วไปสามารถนำแนวทางในการวางแผนทางการเงินเพื่อวัยเกษียณไปปรับใช้กับการวางแผนของตนเองได้อย่างเหมาะสม

ควรนำผลการศึกษาแนวทางการวางแผนทางการเงินเพื่อวัยเกษียณมาปรับใช้กับการวางแผนการเงินของคนในแต่ละช่วงอายุ ว่าจะต้องมีการวางแผนอย่างไรจึงจะเหมาะสม เนื่องจากคนในแต่ละวัยนั้น มีเป้าหมายและการใช้ชีวิตที่แตกต่างกัน รวมถึงการออมและการลงทุนที่ต่างกัน การยอมรับความเสี่ยงในแต่ละช่วงอายุนั้นก็ไม่เหมือนกัน รูปแบบการออมก็แตกต่างกันไป

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไป

ควรศึกษาถึงความสัมพันธ์ที่ส่งผลให้คนวัยทำงานเกิดการวางแผนทางการเงินเพื่อวัยเกษียณ เช่น รายได้ของคนวัยทำงานมีความสัมพันธ์ต่อการวางแผนทางการเงินเพื่อวัยเกษียณหรือไม่ คนวัยทำงานส่วนใหญ่ที่มีรายได้สูงอาจเป็นไปได้ว่ามีการวางแผนทางการเงินเพื่อวัยเกษียณมาก่อน และคนที่มีรายได้น้อยอาจไม่ตระหนักถึงการวางแผนทางการเงินก็เป็นไปได้เช่นกัน ซึ่งความสัมพันธ์ของความตระหนักต่อการวางแผนทางการเงินเพื่อวัยเกษียณจะส่งผลให้คนวัยทำงานเกิดการวางแผนทางการเงินเพื่อวัยเกษียณได้หรือไม่ เป็นไปได้มากน้อยแค่ไหน แล้วกลุ่มคนที่ไม่มีความตระหนักจะสามารถกระตุ้นให้เกิดการวางแผนทางการเงินเพื่อวัยเกษียณได้อย่างไร

สามารถทำการศึกษาเพิ่มเติมไปในเฉพาะกลุ่มคนวัยทำงาน ในหน่วยงานเอกชนหรือหน่วยงานรัฐบาล เพื่อศึกษาเปรียบเทียบถึงรูปแบบการออมเงินในการวางแผนทางการเงินเพื่อวัยเกษียณได้ หรือศึกษาถึงแนวคิดของคนวัยทำงานที่มีต่อการวางแผนทางการเงินเพื่อวัยเกษียณ โดยจากการเก็บข้อมูลแบบสัมภาษณ์เชิงลึก ถึงแนวคิดในการเลือกรูปแบบการออมและการลงทุนเพื่อเป็นการวางแผนทางการเงินไปในอนาคตจนถึงวัยเกษียณ

ควรระบุขอบเขตของการศึกษาให้ชัดเจน เช่น การเก็บข้อมูลในด้านประชากรศาสตร์ รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของคนวัยทำงาน มาจากรายได้จากงานประจำ หรือจากผลตอบแทนจากการออมและการลงทุนด้วยหรือไม่ เป็นรายได้ต่อเดือนมาจากทางเดียว หรือว่าหลายทาง รวมกันเป็นรายได้ต่อเดือน และในด้านพฤติกรรมการออมและการลงทุน ควรระบุขอบเขตของรูปแบบการออมและการลงทุนให้ชัดเจนและครอบคลุม สินค้าทางการเงินในรูปแบบอื่นๆ เช่น การออมในหุ้น การออมในอสังหาริมทรัพย์ ออมใน LTF / RMF

รายการอ้างอิง

- กิตติพัฒน์ แสนทวีสุข. (2557). *เงินทองต้องใส่ใจ เล่ม 1: วางแผนทางการเงินส่วนบุคคล (พิมพ์ครั้งที่ 6)*. ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, กรุงเทพฯ.
- ของพนักงานในองค์กรที่ได้รับการรับรองมาตรฐานระบบการจัดการสิ่งแวดล้อม (ISO 14001): ศึกษากรณี บริษัท จันทบุรีซีฟู๊ดส์ จำกัด และบริษัท จันทบุรี โพรเซ่นฟู๊ด จำกัด. ภาคนิพนธ์ ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์, กรุงเทพฯ.
- ญาดา วัลยานนท์ และ สนินันท์ สุวรรณหงส์. (2556). *ปัจจัยที่มีผลต่อการวางแผนทางการเงินเพื่อเตรียมการเกษียณอายุของข้าราชการและลูกจ้างสังกัดสำนักงานเขตบางซื่อ กรุงเทพมหานคร*. การวิจัยตามหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการธุรกิจทั่วไป คณะวิทยาการจัดการ, มหาวิทยาลัยศิลปากร, กรุงเทพฯ.
- ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. (2558). *เงินทองต้องวางแผน ตอน 4 รู้สู้ความมั่นคงยามเกษียณ*. สืบค้นเมื่อ 20 มิถุนายน 2561, จาก https://www.set.or.th/dat/vdoArticle/attachFile/AttachFile_1491965937961.pdf
- ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. (2558). *วางแผนเกษียณ*. สืบค้นเมื่อ 15 สิงหาคม 2560, จาก https://www.set.or.th/education/th/start/start_start_3_5.pdf
- ที่ปรึกษาด้านวางแผนการเงิน A – life Plan. (2560). *วางแผนกระจายความเสี่ยงในแต่ละช่วงวัย*. สืบค้นเมื่อ 21 มิถุนายน 2561, จาก https://www.alife.co.th/site/money_tips_tricks/วางแผนกระจายความเสี่ยง/
- ธิดารัตน์ อติชาตนันท์ และ แพรวพรรณ มังคลา. (2554). *การวางแผนการเงินเพื่อเตรียมการเกษียณอายุของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค*. การวิจัยตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาการจัดการธุรกิจทั่วไป คณะวิทยาการจัดการ, มหาวิทยาลัยศิลปากร, กรุงเทพฯ
- บริษัทหลักทรัพย์จัดการกองทุนรวมบัวหลวง. (2553). *การออมเพื่อการเกษียณอายุ*. สืบค้นเมื่อ 16 สิงหาคม 2560, จาก <http://link.newfundstoday.com/การออม-เพื่อเกษียณอายุ.html#more-300>
- รัชนิกร วงศ์จันทร์. (2553). *การบริหารการเงินส่วนบุคคล*. ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, กรุงเทพฯ.
- วีระชน ชาวทอง. (2551). *ความรู้ การมีส่วนร่วม และความตระหนักต่อระบบการจัดการสิ่งแวดล้อมของพนักงานใน องค์กรที่ได้รับการรับรองมาตรฐานระบบการจัดการสิ่งแวดล้อม (ISO 14001): ศึกษากรณี บริษัท จันทบุรีซีฟู๊ดส์ จำกัด และบริษัท จันทบุรี โพรเซ่นฟู๊ด จำกัด*.

ภาคนิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ. สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, กรุงเทพฯ.
ศาสตราจารย์. (2560). การออมเงินและการลงทุน. สืบค้นเมื่อ 16 สิงหาคม 2560,
จาก <https://sites.google.com/site/goimage88/tests-2/kar-xxm-ngein-laea-kar-lngthun>
ศูนย์คุ้มครองผู้ใช้บริการทางการเงิน ธนาคารแห่งประเทศไทย. (2557). การวางแผนทางการเงิน.
สืบค้นเมื่อ 16 สิงหาคม 2560,
จาก <https://www.1213.or.th/th/moneymgt/finplan/Pages/planningsteps.aspx>
ศูนย์ส่งเสริมพัฒนาความรู้ทางตลาดทุน ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. (2560). คู่มือเงินทอง
ต้องวางแผน ตอนเกษียณสบาย สบายใจวัยเก๋า. สืบค้นเมื่อ 21 มิถุนายน 2561,
จาก https://www.set.or.th/dat/vdoArticle/attachFile/AttachFile_1492599151992.pdf
สมาคมตัวแทนประกันชีวิตและที่ปรึกษาทางการเงิน. (2554). การวางแผนการเงิน. สืบค้นเมื่อ 16
สิงหาคม 2560, จาก http://www.thailandwealth.com/index.php?option=com_
ลิริลักษณ์ วรรณกุล และ นงศ์นิตย์ จันทร์จรัส. (2559). ศึกษาพฤติกรรมการวางแผนทางการเงินเพื่อ
วัยเกษียณของผู้มีเงินได้ อายุระหว่าง 22 – 60 ปี ในเขตพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี.
การวิจัยตามหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต วิทยาลัยบัณฑิตศึกษาการจัดการ.
มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ขอนแก่น.
เอกลักษณ์ ชนเจริญพิศาล. (2554). ความตระหนักและการยอมรับการนำระบบการจัดการ
สิ่งแวดล้อม (ISO 14001) มาใช้ในองค์กรภาครัฐ: ศึกษากรณีสำนักงานนโยบายและแผน
ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต คณะพัฒนา
สังคมและสิ่งแวดล้อม. สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, กรุงเทพฯ.